

POLITISK REDAKTØR: **Marie Simonsen** msi@dagbladet.no
 NYHETSREDAKTØR: **Alexandra Beverfjord** alb@dagbladet.no
 KULTUR- OG MAGASINREDAKTØR: **Jo Randen** jra@dagbladet.no
 TEKNOLOGI- OG UTVIKLINGSREDAKTØR: **Hildegunn Soldal** hso@dagbladet.no
 ADM. DIREKTØR: **Terje Wibe** tew@dagbladet.no



Vi må få en slutt på anbudstyranniet
 mange norske kommuner blir utsatt for.
Liv Signe Navarsete, Sp-leder, til Klassekampen.

Ingen, bortsett fra Kristelig Folkeparti, liker EØS-avtalen. Men den er kompromisset som norske politikere og velgere kan enes om, skriver **Stein Aabø**.

En Ønsket Status

SIDE 3



Stein Aabø
 saa@dagbladet.no

INGEN AVTALE har gjennom tidene fått så mye pepper som EØS-avtalen. EU-tilhengere liker den ikke. De anser den som en husmannskontrakt. EU-motstandere misliker den like sterkt. De vil heller bytte den mot en handelsavtale. Begge sider framhever at avtalen fratar Norge reell innflytelse. Begge sider mener at avtalen representerer store demokratiske utfordringer. Begge sider savner egentlig en frisk EU-debatt om norsk medlemskap, siden en slik debatt engasjerer og øker blodtrykket og adrenalinnet sånn passelig.

KOMPROMISSET har likevel i snart 20 år vært denne halvgode EØS-løsningen med tilbehør. Norges forhold til EU er nemlig hjemlet i mer enn EØS-avtalen. Det er i tillegg inngått avtaler om grensekontroll, politisamarbeid, innvandring, utenriks-, sikkerhets- og forsvarspolitik, regionalpolitikk, landbruk og fisk for å nevne noe. Men dette lappeteppe av ulike tilknytningsformer er det eneste som det stridbare og rike norske folk er i stand til å bli enige om.

MENS DET I OVER 40 ÅR har ligget en forbannelse over norsk EU-medlemskap, virker EØS-avtalen som en lett sløvende pille. Hver gang medlemskapsspørsmålet reises, oppstår strid. Regjeringer truer med å bryte sammen. Partier opplever splittelse. Søsken blir fiender. Ektefeller skilles og barn blir arveløse. Helvete bryter løs. EØS-avtalen, derimot, virker som olje på opprørt hav. Avisene skriver knapt om den.

DET VIL SI, i går gjorde de det. Flere aviser viet stor plass til Europa-utredningen. Endelig skulle NOU-en, som utreder og evaluerer avtalen, presenteres. Det var en gylden anledning for gamle korrespondenter til å få vist litt av sin innsikt og kunnskap. Det var likeså en anledning for gamle krigere til å prøve seg i sin gamle kunst under lanseringsseminaret på Litteraturhuset i Oslo.

I NORGE HAR DET VÆRT synkende interesse for EU-spørsmål siden 28. november 1994, da Norge sa nei til EU for andre gang i en folkeavstemning. Anne Enger Lahnstein gikk den gang seirende ut av striden som «nei-dronning», og statsminister Gro Harlem

Brundtland erklærte tappert i nederlagets stund at hun skulle stå opp neste morgen og jobbe ufortrødent videre med å styre Norge. Det hun ikke sa direkte, den nat- ta, var at hun ville styre Norge i retning av et tettere samarbeid med EU. Men det har utviklingen vist. Og det bekreftes nå i den 900 sider tjukke NOU-en «Utenfor og innenfor».

Den er «beretningen om en omfattende europeisering av Norge de siste 20 åra», som det står i rapporten.

FØR FOLKEAVSTEMNINGEN i 1994 var frontene steile og skremselspropagandaen rådende

fra begge sider. I utredningen kommer nyansene fram. Framfor alt slås det fast at det har gått svært bra med Norge etter at vi ble med i EØS. Utrederne er forsik- tige med å slå fast hva som er årsakene til det. Noe skyldes olje- og gassrikdom. Litt kan utvilsomt tilskrives den norske samfunns- modellen (som neppe ville opp- stått i EU). Men mye skyldes også den markedsadgangen og den frie bevegelsen av arbeidskraft som EØS-avtalen sikrer.

FLERE VALGKAMPER har passert uten at avtalen er endret eller oppgitt til fordel for andre alter- natives. Senterpartiet, SV, Arbei-

derpartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre og Venstre har alle, som medvirkende i ulike regjeringer, styrt på grunnlag av avtalen selv om ingen har hatt den som første- valg. Næringslivet har nytt godt av fri markedsadgang. Forholdene for arbeidstakere har ikke blitt så forferdelige som EU-motstander- ne så for seg. Og avtalen har ut- viklet seg akkurat så dynamisk som EU-motstandere fryktet og ga uttrykk for før folkeavstem- ningen.

EØS-AVTALEN og nevnte tilbe- hør regulerer ikke bare forholdet til de 30 landene som inngår i EU/EØS. Den påvirker også

norsk innenrikspolitik i høyeste grad. Folk og fe, stat og kommu- ner, departementer og bilverkste- der, har tilpasset seg de EU-krav som gjelder. På alle nivåer og om- råder er vi europeisert, på en må- te. Men ikke helt. Vi er fortsatt an- nerledeslandet som ikke vil bli medlem i en klubb som ønsker oss som medlem.

Utrederne sier at Norge er både utenfor og innenfor EU samtidig. Alternativt: Norge er verken helt utenfor eller helt innenfor.

DET PASSER NORDMENN. For blir de spurt om fullt medlem- skap, så svarer sju av ti at de er i mot.

